

Raad van Advies Waddenzeehavens

20 september 2021 van 16:00 – 20.00 uur

Entrepotdok, Nieuwe Willemshaven

Dokkade, 8861XH Harlingen

Agenda en Leidraad

16.00 uur – 17.45

Informeel afscheid van Tineke Netelenbos en Hans Punter

- 16.30 Overdracht voorzitterschap naar Anne-Wil Lucas
- 17.00 Uitreiking EcoPort Certificaten

17.45 -18.00 uur Wandeling naar in Anna Casparii

Agenda Raad van Advies

- 1. Toelichting op agenda, verslag en mededelingen**
  - Verslag Raad van Advies 25 mei 2021
  - Mededelingen
- 2. Green shipping en visserij**
  - Voorstellen vanuit de visserij
- 3. Investeringskader Waddengebied**
  - Werken met het Investeringsprogramma Waddengebied
  - Relatie Uitvoeringsprogramma Agenda voor het Waddengebied
- 4. Ervaringen en suggesties Innovatieprogramma EcoPorts**
  - Voorbeelden van mogelijke innovaties
- 5. Trilaterale havensamenwerking**
  - Samenwerking waddenzeehavens met natuurorganisaties
- 6. Update uit het Omgevingsberaad**
  - Nationaal Waterprogramma en Programma Noordzee
  - Aanlanding kabels
- 7. Update Uitvoeringsprogramma voor het Waddengebied**
  - Nieuwe initiatieven
- 8. Planning**
- 9. Sluiting**
  - 20.00 uur
  - Wandeling naar Entrepotdok

Leidraad Raad van Advies Waddenzeehavens

Dit document leidt de deelnemers door de agenda van de Raad.

1. Agenda, verslag en mededelingen

Gasten: Gerben Huisman (dir. Waddenfonds) en Ron Vaz Dias (dir. iTanks)

Agenda

Stemt de Raad in met de agenda?

Verslag

1b Verslag RvA 21 d.d. 25 mei 2021; [Blauw] = documentnaam.

Stemt de Raad in met het verslag van de vorige bijeenkomst?
– **Zijn er nog opmerkingen naar aanleiding van het verslag?**

Mededelingen

- Korte reflectie op de voorzitterswissel en uitreiking EcoPort certificaten
- Commissiedebat IenW op 13 oktober 2021 en Waddendiner

Hebben de leden mededelingen die niet zijn geagendeerd?

2. Visserij en Green Shipping

Stikstof en CO2 reductie hand in hand

Als visserijschepen elektrisch varen, op bijvoorbeeld een waterstof brandstofcel, vaart de visser niet alleen zonder CO2 emissies, maar is ook de NOx emissie nul.

Bij de vergunningverlening voor 2023 van de (garnalen) visserij zal beoordeeld worden in welke mate de stikstofdepositie van het schip schade aan kwetsbare natuur doet. De garnalenvisserij vindt doorgaans plaats in de omgeving van stikstofgevoelige duingebieden. Dit brengt grote onzekerheid voor de visserij met zich mee.

Samenwerking visserijbonden

Een garnalenvisser uit Lauwersoog melde zich aan bij het Green Shipping programma, voor ombouw naar Waterstof. Drie bonden met het grootste aandeel garnalenvissers hebben belangstelling bij hun leden gepeild en dragen inmiddels financieel bij aan het uitvoeren van de pilot en het commitment om te komen met een plan om de hele vloot emissieloos te laten varen.

Wethouder Meskers heeft het initiatief genomen de samenwerking tussen de bonden en het Green Shipping programma verder te versterken. De voorzitters van VisNed en de Nederlandse Visserbond hebben hun plannen tijdens een hoorzitting in de Tweede Kamer voor het voetlicht gebracht. In Lauwersoog een succesvolle kennisbijeenkomst geweest, waarin vele stakeholders van gedachten hebben gewisseld over de route naar een CO2-vrije scheepvaart/visserij.

2a Visserij Hollands Kroon - position paper

De heer Meskers geeft een toelichting over de stand van zaken
– **Welke rol kunnen de leden van de Raad nog meer spelen bij de transitie naar emissieloos varen van de visserij?**

3. Investeringskader Waddengebied

Investeringskader Waddenfonds

Het Waddenfonds kan op drie manieren subsidie verstrekken, nl. via programma's (2/3 van het budget met subsidies vanaf € 0.5 miljoen), met individuele projecten via thematische openstellingen (1/3 van het budget met subsidies tot € 1 miljoen) en met kleine projecten (max. € 50.000.-) die innovatie, leefbaarheid of werkgelegenheid bevorderen

Programma's bestaan uit meerdere projecten, zijn Waddenbreed en meerjarig (tot 2026). Voor programma's wordt een totaalbudget gereserveerd.

De Staten van Fryslân en Groningen hebben voor de zomer ingestemd met het aangepast Uitvoeringskader van het Waddenfonds. De Staten van Noord-Holland bespreken het op 13 september.. De inhoud is via een intensief interactietraject met stakeholders en andere overheden opgesteld en speelt in op de uitvoeringsinitiatieven van de Agenda voor het Waddengebied.

Voorbeelden van mogelijke programma's zijn:

- Building with Nature: natuur in en om de havens, havenmond ontwikkeling e.d.
- Integrale Maritieme Ontwikkeling havenplaatsen
- EcoPort innovaties (in voorbereiding door iTanks)
- Geen Shipping (lopend programma, ingediend door FME)

Op basis van de ingebrachte zienswijzen worden naar verwachting ook nieuwe initiatieven aan het 'Uitvoeringsprogramma van de agenda voor het Waddengebied' toegevoegd, zoals 'Recreatie en toerisme langs de kust' en 'Zoetwaterstrategie'.

Aan de hand van het voorbeeld van Green Shipping wordt aangegeven wat van de initiatiefnemers wordt verwacht om een programma in te dienen.

3a A4tje onderwerpen IKW havens

3b Uitvoeringskader Waddenfonds 2021 -2027 van DB 20210129

**Gerben Huisman, directeur Waddenfonds, geeft een toelichting
- gelegenheid voor vragen en overwegingen**

4. Ervaringen en suggesties Innovatie programma EcoPorts

De Raad heeft steun verleend aan het initiatief een IKW programma voor op te stellen en iTanks gevraagd om in overeenstemming met de havens hier het voortouw in te nemen. Daarbij wordt dankbaar gebruik gemaakt van de ervaringen met het Green Shipping programma en de innovatie trajecten met The Great Plastic Bake Off, recycling van kunststof visnetten en het reduceren van Oilspills in visserijhavens.

In de voorbereiding van het EcoPort Innovatie programma zijn meerdere nieuwe mogelijkheden in beeld gekomen. iTanks vraagt om met de secretaris een rondje langs de havens houden om het programma verder vorm te geven.

Tanks

Raad van Advies
Waddenzee
havens

Ron Vaz Dias, directeur iTanks geeft een terugblik op het werkatelier over oilspills bij bunkeren en een presentatie over mogelijke innovaties voor een toekomstig IKW programma.

- **Gelegenheid voor reflectie en suggesties?**
- **Staan de havens open voor een inventarisatie van EcoPort innovaties?**

5. Trilaterale havensamenwerking

De Raad ondersteunt het initiatief om met de havens (die de Letter of Intent hebben ondertekend) te onderzoeken of samenwerking met de trilateraal georganiseerde natuurbescherming mogelijk is.

Ondertussen heeft nader overleg met de Duitse en Deense havens plaatsgevonden. Zij wilden graag met het Common Waddens Sea Secretariat (CWSS) in gesprek en vervolgens ook met de natuurbeschermingsorganisaties. Alleen Bremerhaven vond dat de Vrije Hanzestad Bremen¹ hiervoor benaderd moet worden. Bremerhaven vond het prima als de andere havens het gesprek ondertussen verder voortzetten. Het eerste gesprek met CWSS is inmiddels gehouden. De secretaris van CWSS was enigszins verbaasd dat de natuurbescherming nog geen contact met de Duitse en Deense havens had gezocht, maar is bereid dit wel te bevorderen. Verder nodigde de secretaris de havens uit om aan de Wadden Sea Board kenbaar te maken dat zij in de komende Regeringsconferentie de willen rapporteren over de voortgang van de Letter of Intent, waarin de uitwisseling van best practices is afgesproken (zie tekstbox).

5a Signed letter of intent Trilateral Wadden Seaports

Korte toelichting Arjen Bosch.

- **Ondersteunen de leden van de Raad om bij de Wadden Sea Board kenbaar te maken dat de Waddenzeehavens voorstellen om de vorderingen met de Letter of Intent in de Regeringsconferentie te presenteren?**

6. Update Omgevingsberaad

Sinds de vorige Raad zijn er extra Omgevingsberaad (OBW) bijeenkomsten geweest over:

- Nationaal Waterprogramma (reactie van de minister op het OBW advies)
- Programma Noordzee
- Aanlanding kabels, leidingen en buizen van windparken

6a Reactie IenW op advies OBW over NWP

6b Advies Omgevingsberaad concept NWP

Harm Post geeft een update

- **Gelegenheid voor het meegeven van korte notities²**

**From Declaration
Leeuwarden 2018**

Appreciating the progress made by the ports since the Tønder Declaration, **welcoming** the cooperative initiative "Trilateral Wadden Sea Ports", and **noting** the letter of intent issued at the initiative's conference in Harlingen, Netherlands, on 17 May 2018, as an important encouragement for further dialogue on sustainable port operations;

33. **Encourage** the further development and application of environmentally friendly port concepts through the joint organizations of ports, for example by exchange of best practices;

¹ Bremen is net als Hamburg een zelfstandige deelstaat

² Conform advies Poelmann, geen discussies van het OBW opnieuw voeren

7. Update Uitvoeringsprogramma Agenda voor het Waddengebied

Er zijn binnen de regiegroep enkele initiatieven (naast de bestaande 19) toegevoegd:

- Zoetwaterstrategie (mede ten behoeve van de landbouw)
- Recreatie en Toerisme langs de kust (hot spots en rustige gebieden)
- Oplossing vinden voor parkeren Offshore platforms bij Den Helder

Op aandringen van CWN zijn de doelen verder SMART gemaakt en met elkaar geconfronteerd. Vanuit de havenkant is daar aan meegewerkt. Op dit moment behoeven de natuurdoelen nog aanscherping, maar het aantal controversiële punten ziet er vooralsnog overzichtelijk uit; het gaat om zaken als:

- Delfstoffenwinning
- Opwek van stroom in de Waddenzee/Noordzeekustzone
- Gesloten gebieden garnalenvisserij

Het Pact van Marrum maakt dat de havens en de natuurbescherming gelijk op kunnen trekken. Een intensievere deelname vanuit de landbouw en participatie van de Waddenvereniging in de regiegroep heeft de partners dichter bij elkaar gebracht. Tegelijk is de tijdsdruk met ondertekening voor de gemeenteraadsverkiezingen wel toegenomen, want het proces voorzag in een webinar voor raadsleden over een concept uitvoeringsprogramma in september. Er is nog geen webinar gepland.

De grootste zorgen leven bij de prioritering van de ministeries. De reactie van de minister op het OBW-advies over het NWP wordt bij de stakeholders in de regiegroep als zeer teleurstellend ervaren. Vele jaren hebben de stakeholders geïnvesteerd in een integratieproces, maar als het erop aan komt willen de departementen er geen gevolg aan geven.

Arjen Bosch geeft een update

- **Gelegenheid voor het meegeven van korte noties**

8. Planning

– Bestuurlijk Overleg Waddengebied	december 2021
– Uitvoeringsprogramma vaststellen	februari 2022
– Trilaterale Regeringsconferentie Waddenzee	eind 2022
– Volgende Raad van Advies Waddenzeehavens	mei 2022

Wie wil het gastheerschap van de volgende Raad op zich nemen?

9. Sluiting

20.00 uur

Wandeling naar het Entrepotdok